

терористичної та екстремістської діяльності; розповсюдження через Інтернет заборонених та обмежених до продажу товарів та послуг; шахрайство в онлайн-просторі; доступ дітей до шкідливого контенту; жорстоке поводження з дітьми в мережі Інтернет, сексуальна експлуатація та розбещення дітей у кіберпросторі; надмірне використання екранного часу; кіберпереслідування та кіберцькування; пропаганда суїциду та самокалічення [4]. Враховуючи сьогоднійшній функціонал службових осіб та осіб, що надають професійні послуги, використовуючи свої повноваження щодо державних електронних інформаційних ресурсів, вважаємо, що такий класифікатор може бути суттєво розширений, а особа злочинця класифікована враховуючи ступінь загрози, яку вона створює щодо відповідного ресурсу.

Наприкінці зазначимо, що дослідження питань криміналістичного аналізу кіберзлочинів вчинених за участю службової особи або такої, яка займається професійною діяльністю, пов'язаною із наданням публічних послуг, можна вважати перспективним напрямком розроблення в контексті окремих криміналістичних методик.

Список використаних джерел

1. Марущак А.І., Петров С.Г. Зміст поняття «Державні електронні інформаційні ресурси». Інформація і право. 2018. №4(27). С. 15-21.

3. Деякі питання організації електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів: Постанова Міністрів України від 10.05.18 р. № 357. Урядовий кур'єр. 30.05.18 р. № 100. С. 3.

3. Постанова Кабінету міністрів України від 3 серпня 2005 року № 688. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/TM025913>

4. В Україні створено класифікатор онлайн-загроз. URL: https://jurliga.ligazakon.net/ua/news/201038_v-ukran-stvoreno-klasifikator-onlayn-zagroz

Власенко Сергій Олександрович,
ад'юнкт відділу докторантури
та ад'юнктури Національної академії
внутрішніх справ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РОЗСЛІДУВАННЯ ТА ЗАПОБІГАННЯ НЕЗАКОННОМУ ЗАВОЛОДІННЮ ТРАНСПОРТНИМИ ЗАСОБАМИ

Складність розслідування кримінальних правопорушень, які кваліфікуються за статтею 289 Кримінального кодексу України, пов'язана із рядом чинників, у тому числі із ретельною підготовкою до вчинення кримінальних правопорушень, вчиненням вказаних злочинних діянь організованими злочинними угрупованнями, які мають високий рівень матеріально-технічного забезпечення і корупційні зв'язки у державних та правоохоронних органах. Нерідко незаконне заволодіння транспортними засобами набуває ознак кримінального «бізнесу», учасники котрого

здійснюють досить широкий діапазон видів діяльності – як злочинної, так і правомірної, надають різноманітні послуги фізичним та юридичним особам. Розплутати такий «вузол» досить складно, й слідчий повинен володіти як знаннями, так і досвідом щодо розслідування кримінальних правопорушень даного виду.

Аналізуючи офіційні статистичні дані Офісу Генерального прокурора слід зауважити, що щодо вчинених кримінальних правопорушень за статтею 289 Кримінального кодексу України, спостерігається негативна тенденція відносно співвідношення кількості порушених кримінальних проваджень, направлених матеріалів до суду та винесених обвинувальних вироків. Так, станом на 2020 рік було зареєстровано 30189 кримінальних проваджень у Єдиному реєстрі досудових розслідувань, з яких 9734 кримінальних проваджень були направлені до суду з обвинувальним актом. Відповідно до статичних даних Єдиного державного реєстру судових рішень, за вищезазначеною статтею, станом на 2020 рік було винесено 216 вироків у кримінальних справах.

Відповідно, за 2019 рік зареєстровано в ЄДРП 34895 кримінальних проваджень, з яких 9143 проваджень були направлені до суду з обвинувальним актом, в цьому ж році було судом було винесено 733 вироків. За 2018 рік зареєстровано в ЄДРП 42922 кримінальних проваджень, з яких 11084 проваджень були направлені до суду з обвинувальним актом, в цьому ж році було винесено 1627 вироків у кримінальних справах [1; 2].

Виходячи із аналізу статистики Єдиного реєстру досудових розслідувань та Єдиного державного реєстру судових справ, можна дійти до висновку, що розгляд досудове розслідування вказаних кримінальних проваджень є неефективним, а судовий розгляд справ цієї категорії кримінальних проваджень значно затягується. Дане зменшення статистичних показників обумовлено сукупністю чинників: великою завантаженістю працівників досудового розслідування, складністю розшуку транспортних засобів, новими способами злочинної діяльності, складністю доказування, завантаженістю судів першої інстанції, а також складністю розгляду таких справ, оскільки в даній злочинній діяльності можуть приймати участь злочинні угруповання, які співпрацюють з іноземними «колегами».

Окреслену ситуацію ілюструють дані слідчої та судової практики. Так, у кримінальній справі № 478/501/17 Казанківським районним судом Миколаївської області був винесений обвинувальний вирок від 21 вересня 2021 року. Матеріали кримінального провадження були внесені до Єдиного реєстру досудових розслідувань 12.06.2014 року, за обвинуваченням громадянина Р, уродженця Миколаївської області, у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених ч. 2 ст. 289 КК України, ч. 4 ст. 185 КК України, ч. 2, ч. 3 ст. 186 КК України, які викладені в обвинувальному акті від 20.03.2017 року [2]. За розглядом конкретної даної справи, можемо

підрахувати, що з моменту реєстрації кримінального провадження в Єдиному реєстрі досудових розслідувань та її направленням до суду з обвинувальним актом пройшло майже три роки і ще чотири роки знадобилося для винесення вироку судом першої інстанції.

Враховуючи проблемність ситуації, на державному рівні було застосовано ряд заходів. Так, зокрема, на законодавчому рівні були прийняті заходи з метою протидії незаконному заволодінню транспортними засобами, а саме 22 вересня 2020 року Президентом України Володимиром Зеленським, було підписано прийнятий Верховною Радою України Закон України «Про внесення змін до статті 289 Кримінального кодексу України щодо протидії незаконному заволодінню транспортним засобом» [3].

Окрім того, пріоритетним завданням для запобігання та розслідування незаконного заволодіння транспортними засобами є розробка найбільш оптимальних рекомендацій, як для співробітників правоохоронних органів, так і громадян, забезпечення їх ефективної реалізації.

Таким чином, проаналізувавши проблемні питання кримінальних проваджень щодо розслідування незаконного заволодіння транспортними засобами, пропонуємо:

1) розробити пошукову систему, яка буде автоматично відображати місце реєстрації та проживання певних категорій осіб (які раніше відбували покарання за злочини, пов'язані із незаконним заволодінням транспортними засобами) в межах визначених місць, які характеризуються підвищеним ризиком;

2) розробити технічні засоби та методику виявлення осіб, які за своїми особливостями можуть бути потенційними викрадачами транспортних засобів;

3) періодично в засобах масової інформації, демонструвати громадянам ситуації, які можуть бути пов'язані з незаконними заволодіннями транспортними засобами. Це може бути як огляд іншою особою транспортного засобу, огляд транспортного засобу із використанням умовних сигналів (прокручення головного убору, жестикуляція кінцівок). Слід акцентувати увагу, в чому саме одягнуті такі особи, бо досвідчені автовикрадачі маскуються окулярами, головними уборами, а нині – ще й медичними масками. І у разі виникнення подібних ситуацій громадянам слід повідомляти на лінію «102».

Список використаних джерел

1. Офіційний сайт офісу Генерального прокурора України https://old.gp.gov.ua/ua/stst2011.html?dir_id=113281&libid=100820&c=edit&_c=fo

2. Єдиний державний реєстр судових рішень <https://reyestr.court.gov.ua/>

3. Офіційне інтернет-представництво Президент України Володимир Зеленський <https://president.gov.ua/news/glava-derzhavipidpisav-zakon-shodo-posilennya-vidpovidalnos-63861>